

Aikuissosiaalityö

THL:n Osallistavan sosiaaliturvan kokeilu on päätymässä vuoden 2019 lopussa. Raisio on osallistunut yhtenä kuudesta kaupungista kokeiluun. Vuonna 2020 on tarkoitus jatkaa hyväksi havaittuja työmuotoja kuten matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja (Olkari ja Petäsmäki), sosiaalisen kuntoutuksen ryhmiä ja jalkautuvan sosiaalityön käytäntöjä olemassa olevien resurssien puitteissa. Helmikuussa 2019 perustettu Olkkari on saanut erittäin hyvän vastaanoton kuntalaisten keskuudessa ja käyntikertoja on kertynyt seitsemässä kuukaudessa yhteensä 6016. Asiakkaiden kohtaaminen matalalla kynnyksellä mahdollistaa sen, että apua tarvitsevia raisiolaisia asukkaita tavoitetaan paremmin, asiakkaiden osallisuutta voidaan lisätä yhdessä tekemisen avulla ja ongelmien kriisiytymistä voidaan ehkäistä paremmin.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen menot ovat pysyneet kohtuullisena. Sosiaalihuoltolain mukaisin päätöksin pyritään auttamaan tarvittaessa asiakkaiden arjessa selviämistä etenkin kriisitilanteissa ja elämönhallinnan tukena. Sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen, kuten tukihenkilöiden ja kuljetuspalveluiden tarve kasvaa tasaisesti ihmisten ongelmien monimuotoistuesssa. Sosiaalihuoltolain mukaisilla toimenpiteillä on suuri merkitys tehtäessä ehkäisevää sosiaalityötä.

Tukiasuntojen määrää pyritään vähentämään nykyisestä ja tukiasumisen asiakasprosessin ja vuokrien ajantasaiseen maksamiseen kiinnitetään entistä enemmän huomioita ja ongelmiin pyritään puuttumaan mahdollisimman nopealla aikataululla niukkojen työntekijäresurssien puitteissa. Tiimissä kehitetään vuokravelkojen takaisinmaksukäytäntöjä ja selvitetään toimintasuunnitelman mukaisesti vaikeasti asutettavien asiakkaiden vaihtoehtoisia asumisratkaisuja.

Palveluasumisen koordinoinnissa pyritään oikea-aikaisiin ja edullisiin ja asiakkaan tarpeita vastaaviin ratkaisuihin. Päihde- ja mielenterveyskuntoutujien seudullinen kilpailutus on tehty Turun vetämänä syksyllä 2019.

Aikuissosiaalityön päiväkeskus Jokelan toiminta on alkanut ja toimintaa kehitetään edelleen vuoden 2020 aikana. Päivätoiminta tukee asiakkaan elämönhallinnan kokemusta ja luo asiakkaalle virikkeitä ja osallisuuden tunnetta. Päivätoiminta on hyvä vaihtoehto ostopalveluille silloin kun asiakas tarvitsee tukea ja tekemistä päivään, mutta ei ole työkykyinen.

Aikuispsykososiaaliset palvelut

Raision päihde- ja mielenterveysyksikön palvelut pyritään pitämään pääosin ennallaan, vaikka budjettiesitykseen kohdistui 76.000 € leikkaus valmisteluvaiheessa.

Psykiatrisen kotitiimin ja mielenterveystiimin asiakasmäärät ovat kasvaneet ja käyntimääriä ei nykyisillä henkilöstöresursseilla pystytä jatkuvasti lisäämään. Kasvuun on reagoitu työ- ja toimintatapoja muuttamalla, mm. kotitiimissä on lisätty ryhmämuotoisia palveluja.

Korvaushoidossa otetaan käyttöön asteittain uusi, injektiona annettava korvaushoitolääkitys. Kerran viikossa annettavalla injektioilla voidaan tukea kuntoutumista mm. työssä käyvillä asiakkailla ja ehkäistä mahdollisuutta lääkkeiden väärinkäyttöön.

Päihdetiimin osalta toimintaa kohdennetaan erityisesti nuoriin päihteiden käyttäjiin. Heidän hoitopolkuaan kehitetään yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Päihdehoidon myyntituotot kunnilta (Perusturva-kuntayhtymä Akseli) ovat vähentyneet vuodesta 2016 alkaen. Vähennys selittyy sillä, että kunnat ovat palkanneet Maskun terveysasemalle oman päihdehoitajan.

Laitoskuntoutus kilpailutetaan ensi vuonna. Laitoskuntoutuksen määrärahoja leikataan ensi vuonna 50.000 € Raision osalta, mikä rajoittaa laitoskuntoutuksen käyttöä.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen lautakunta päätti kokouksessaan 14.3.2019 § 29, että Raision sosiaali- ja terveyskeskus valtuuttaa Turun kaupungin kilpailuttamaan puolestaan päihdehuollon avo-, vieroitus- ja selviämisasemapalvelut. Kilpailutus kattaa päihdehuollon avopalvelut, katkaisuhoidon ja lyhytaikaisen vieroitushoidon. Sosiaali- ja terveyslautakunta irtisanoi näitä palveluja sisältävän A-Klinikka Oy:n sopimuksen kokouksessaan 21.8.2019 § 120 1.9.2020 alkaen.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 22.8.2011 päihdetiimin saaman testamentin varojen käyttösuunnitelman vuosille 2012-2015. Koska varoja on kulunut ennakoitua vähemmän, voitiin samaa suunnitelmaa toteuttaa myös 2016-2019 ja varoja riittää samalla tavalla käytettäväksi päihdepsykiatriseen hoitoon myös vuodelle 2020.

FinFami ry:n toimesta järjestetty mielenterveyspotilaiden omaisneuvojatoiminta jatkuu yksikkömme tiloissa myös vuonna 2020. Siitä ei koidu yksiköllemme kustannuksia.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoito koostuu lähes pelkästään Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin laskutuksesta. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on ilmoittanut vuoden 2020 kuntalaskutuksen ennakkotiedot. Vuoden 2020 varsinaiset palvelusuunnitelmat toimitetaan jäsenkunnille perussopimuksen mukaisesti lokakuun puoliväliin mennessä. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän hallitus hyväksyi kesäkuussa sairaanhoitopiirin vuoden 2020 talousarvioraamin reunaehdoiksi seuraavat asiat:

1. talousarvion 2020 jäsenkuntien maksuosuudet voivat kasvaa enintään 2,5 % talousarviosta 2019,
2. sairaanhoitopiirille jäsenkunnilta sopimuksilla siirrettävät uudet toiminnot eivät sisälly em. 2,5 % enimmäismäärään ja uudet veloitteet kohdistetaan niiden jäsenkuntien palvelusuunnitelmiin, joita sopimus koskee
3. Talousarvio 2020 laaditaan 6 milj. euroa alijäämäiseksi.

Sairaanhoitopiirin talousarvio Raision osalta on 31 311 338 €, jossa on nousua 7,98 % tämän vuoden budjettiin. Ruskon osalta summa on 6 907 629 €, nousua 1,38 % tähän vuoteen.

Raision osalta sairaanhoitopiirin tämän vuoden budjetti oli pienempi kuin viime vuoden tilinpäätös. Alkuvuonna sairaanhoitopiirin käyttö on ollut poikkeuksellisen suurta erityisesti syöpätautien, kirurgian ja kardiologian osalta. Kesän aikana tilanne on tasaantunut. Maaliskuussa sairaanhoitopiirin käyttö ylitti tasaerälaskutuksen 11 %, elokuussa 4,1 %. Edelleen sairaanhoitopiirin laskutus asukasta kohde on alle maakunnan keskiarvon. Yhteispäivystyksen käyttö on laskenut viime vuodesta.

Nyt budjetin valmistelussa pyritään siihen, että erikoissairaanhoidon budjetin nousu jäisi ensi vuonna 5 %:iin. Raision osalta erikoissairaanhoidon budjetti jää 581 017,00 € pienemmäksi kuin sairaanhoitopiirin esittämä. Ruskon osalta budjettiesitys on sairaanhoitopiirin esityksen mukainen.

Raisio liittyy sairaanhoitopiirin apuvälinekeskukseen 1.1.2020 alkaen. Muutos on huomioitu budjetissa. Alueelliseen apuvälinepalveluun liittyminen kokonaisuudessaan lisää erikoissairaanhoidon kustannuksia Raisiolle arviolta noin 131.444 € vuodessa (laskettu nykytilanteen mukaan; asukasmäärä 24 207 ja VSSHP hinta 5,43 euroa / kunnan asukas vuonna 2019). Kustannuksiin vaikuttavat VSSHP:n vuosittain ilmoittama hinta ja kunnan asukasmäärä. Raision omien apuvälineiden hankintakustannukset ovat olleet edellisinä vuosina samaa luokkaa kuin asukasperusteinen lisäkustannus VSSHP:lle kokonaisuudessa mukana olosta. Raision kokonaiskustannukset ovat vuonna 2018 selkeästi nousseet, joten liittyminen VSSHP alueelliseen apuvälinekeskukseen kokonaisuudessaan on kannattavaa pidemmällä tähtäimellä.

Erikoissairaanhoidon kustannusten nousua seurataan tarkasti mm. läheteiden analysoinnilla. Sairaanhoitopiirin johdon kanssa on neuvoteltu ja eri klinikoiden kanssa käydään tarkentavia neuvotteluja hoidon porrastuksesta.

Hallintopalvelut

Hallinnon palvelualueella vuoden 2020 budjettiesitys ei tuo suuria muutoksia muiden kuin hankkeiden osalta. Ensi vuonna jatkuu Valovoima-hanke. Lisäksi budjettiesitykseen on tehty varaus Rasekon kanssa mahdollisesti käynnistyvästä hankkeesta. Muut vuonna 2019 käynnissä olevat hankkeet päättyvät vuodenvaihteessa.

Hallintopalveluihin ei esitetä vuodelle 2020 uusia vakansseja.

Hallinnon alla oleviin synnytysavustuksiin on tehty 60.000 euron varaus.

Työllisyysrahoihin esitetään samansuuruisia varauksia kuin vuonna 2019 eli 785.000 euroa.

Hoito- ja hoivapalvelut

Hoito- ja hoivapalvelujen budjetin 2020 lähtökohtana on pyrkiä jatkamaan palvelurakenteen kehittämistä suuntaan, jolla hillitään ympärivuorokautisesta hoidosta syntyvää kustannuskasvua sekä tehostetaan toimintaa lisäämällä työpanosta järkevästi palvelurakenteen sisällä. Kustannuskasvun hillitsemisen ainoat vaihtoehdot ovat panostaminen ikäihmisten kuntouttavaan toimintaan sekä riittäviin kotiin vietäviin palveluihin.

Vuoden 2020 budjetissa on painopisteenä kotihoidon palvelut sekä tuetun palveluasumisen lisääminen, jonka mahdollistaa Palvelutalosaatiön uuden talon valmistuminen alkuvuodesta 2020. Hulvelan tuetussa palveluasumisessa tulee kotihoidossa olla vähintään 0,30 mitoitusta. Siellä asuu erittäin paljon hoitoa ja hoivaa tarvitsevia ikäihmisiä. Jos mitoitusta ei ole riittävä, joudutaan useampi runsashoitoinen sijoittamaan ympärivuorokautiseen hoitoon. Edellisinä vuosina on jouduttu tekemään päätöksiä ja sijoittamaan ympärivuorokautiseen hoitoon, koska Hulvelan kotihoidossa on ollut liian vähäinen henkilöstömitoitusta asiakkaiden hoitoisuuteen verrattuna.

Hoito- ja hoivapalvelujen budjetti sisältää 13 uutta vakanssia, joista

- 12 on Hulvelan tuetun palveluasumisen kotihoitoon ja
- 1 sairaalan sairaanhoitajan vakanssi varahenkilöksi

Hulvelan tuettu asuminen ja sen kotihoito lukuina kuvattuna

- Työntekijöitä 15
- Asiakkaita 64 - Toimintakyky Rava 2,49
- Mitoitus 0,23
 - o ei riitä tällä hetkellä asiakkaiden hoitamiseen, mitoitusta on jouduttu vahvistamaan Hulvelan varahenkilöillä, muuten olisi jouduttu ostamaan ympärivuorokautinen hoitopaikka
 - o on jouduttu sijoittamaan asiakkaita aikaisemmassa vaiheessa ympärivuorokautiseen hoitoon
 - o lyhentämällä suunniteltuja käyntiaikoja asiakkaiden luona
 - o Hulvelassa yökotihoito, jonka toteuttaminen vaatii henkilökuntaresursseja.
- Vuoden aikana hoidettuja asiakkaita
 - o 132 vuonna 2018 (analyysi: alenema kuvaa sitä, että sama asiakas hoidettu pidempään ja hoitoisempana – ympärivuorokautisen hoidon tarve siirtynyt)
 - o 148 vuonna 2017
 - o 155 vuonna 2016
- Käynnit
 - o 48 229 vuonna 2018
 - o 47 774 vuonna 2017
 - o 46 145 vuonna 2016
- Käynteihin kuluneet työtunnit
 - o 14 030 vuonna 2018
 - o 13 983 vuonna 2017
 - o 10 102 vuonna 2016
- Asiakkaiden määrän aleneminen kuvaa sitä, että Hulvelan tuetussa asumisessa asutaan pidempään ja hoitoisempana – ympärivuorokautisen hoidon tarve siirtynyt. Samaan aikaan käyntien määrä ja käynteihin kulunut aika ovat kasvaneet = hoitoisuuden lisääntyminen.

Raisio-Rusko kotihoito lukuina kuvattuna

- Työntekijöitä 63 lähihoitajaa ja 8 tiimisairaanhoitajaa
- Asiakkaita 430 (KA listalla olevista asiakkaista)
- Mitoitus 0,15 (huomioitava välimatkat)
- Toimintakyky Rava 2,18
- Vuoden aikana hoidettuja asiakkaita
 - o 1027 vuonna 2018
 - o 1088 vuonna 2017

- 1214 vuonna 2016
- Käynnit
 - 160 140 vuonna 2018
 - 150 364 vuonna 2017
 - 142 167 vuonna 2016
- Käynteihin kuluneet työtunnit
 - 52 245 vuonna 2018
 - 48 877 vuonna 2017
 - 47 323 vuonna 2016
- Asiakkaiden määrän vähentyminen johtuu siitä, että Raisio-Ruskon kotihoidon asiakkaat on segmentoitu niin, että ne asiakkaat, jotka pystyvät toimimaan kodin ulkopuolella, on ohjattu käyttämään terveyskeskusta, ottamaan lääkkeiden jaon apteekista (on asiakkaalle halvempi vaihtoehto), on otettu käyttöön tukipalvelujen palveluseteli ja muutenkin parannettu palvelutarpeen arviointia – kaikki arvioinnit eivät johda automaattisesti kotihoidon asiakkuuteen.
- Samaan aikaan käyntien määrä ja niihin kulunut aika on kasvanut, joka tarkoittaa sitä, että palvelun sisällä olevien asiakkaiden hoidon ja avun tarve kasvaa – vaatii lisää käyntejä ja käyntiaikaa.
- Sen jälkeen, kun Raisio-Ruskon kotihoidon raisiolaisen asiakkaan hoidon saatavuus alkaa olla 24/7 ja/tai hän tarvitsee lyhyellä viiveellä apua, tulee hänestä yleensä SAS-lähetä, jossa pyydetään ympärivuorokautisen hoidon paikkaa. Tällaisissa tilanteissa usein päädytään siihen, että tehdään kielteinen päätös, mutta tehdään myönteinen päätös Hulvelan tuettuun asumiseen.

Kustannuksista esimerkkejä

- Yksi ympärivuorokautiseen hoitoon sijoitettu asiakas maksaa kunnalle KA noin 35.000 € (netto) vuodessa.
- Yksi asiakas Raisio-Rusko kotihoidossa maksaa kunnalle KA 3.800 € vuosi.
- Yksi asiakas Hulvelan tuetussa palveluasumisessa/Hulvelan kotihoito maksaa kunnalle KA 2.218 € vuosi.

Nettokustannukseen vaikuttavat asiakkaiden tulot ja erityisesti kotihoidossa asiakkaiden hoitoisuus (maksuluokat 1-5).

Vakanssit talousarviossa

- **Hulvelan tuetun palveluasumisen kotihoitoon tarvitaan 12 uutta vakanssia**, joista yksi on koordinoiva sairaanhoitaja tai apulaisosastonhoitaja nimikkeellä oleva virka – 50 % toimistotyötä ja 50 % asiakastyötä.
 - Perustelut virkaan: Hulvelassa on kaksi esimiestä osastonhoitaja ja apulaisosastonhoitaja. Hulvelassa on neljä erillistä yksikköä, joissa työskentelee yhteensä tällä hetkellä 64 työntekijää kolmessa vuorossa. Esimiehet tekevät kaikki työsopimukset (vuositasolla noin 2500 työsopimusta), asiakasmaksupäätökset sekä palvelupäätökset.
 - Hulvelan kotihoidossa on vain yksi sairaanhoitaja ja uuden talon myötä asiakasmäärä nousee 92, joka on liian paljon yhden sairaanhoitajan vastuulle.
- 11 lähihoitajan vakanssia. Tällä hetkellä Hulvelan tuetun palveluasumisen mitoitus on 0,23, joka on liian matala asiakkaiden hoidon tarpeeseen verrattuna.
- Olemassa olevia vakansseja on 15, johon lisäystä 11,5. Asiakkaita tällä hetkellä 64 ja jatkossa 92. Mitoitus 0,28 hoitajaa/asukas – edelleen matala 1,5 hoitajan verran asiakkaiden hoitoisuuteen verrattuna.
- Hulvelan vakanssien nettovaikutus on noin 60.000 €.
 - Vakansseista syntyvää kustannusta on kompensoitu vähentämällä ympärivuorokautisen palvelujen ostoista 500.000 €. Tämä on mahdollista vain, jos esitetty määrä vakansseja perustetaan. Vakanssien määrän vähentäminen, johtaa siihen, että raskashoitaisempia joudutaan sijoittamaan aikaisemmassa vaiheessa ostopalveluihin.
 - Lisäksi asiakastuottoja on lisätty noin 100.000 €, joka perustuu siihen, että Hulvelan tuetussa asumisessa hoidetaan kotihoidon korkeamman maksuluokan asiakkaita. Tuloihin perustuva asiakasmaksu vaikeuttaa ennustettavuutta.
- Jos esitetyt 12 vakanssia Hulvelan kotihoitoon eivät toteudu, tarkoittaa se sitä, että tuottoja tulee vähentää. Lisäksi se lisää ympärivuorokautisen hoidon ostopalveluiden kustannuksia.

- **Terveyskeskussairaalan osastoille yhteinen sairaanhoitajan varahenkilön vakanssi.** Vakanssi perustetaan kustannusneutraalisti niin, että tililtä 4007 siirretään tilille 4004 vastaava summa. Sairaalassa tarvitsee olla riittävä määrä sairaanhoitajia, jotta sairaala voi toimia. Viime aikoina äkillisiin poissaoloihin ollut erittäin vaikea saada sairaanhoitajan sijaista. Lisäksi kesäloma aika on ollut erittäin haastavaa.

Hoito- ja hoivapalvelujen talousarviosta tulee huomattavan epärealistinen, jos esitettyjä Hulvelan kotihoidon vakansseja ei sisällytetä talousarvioon. Vakanssien siirto Raisio-Ruskon kotihoidosta ei ole myöskään mahdollista, koska jo siellä olevien asiakkaiden hoitoisuudet lisääntyvät vaatien enemmän käyntejä ja vain pieni osa heistä siirtyy Hulvelan tuettuun asumiseen. Samaan aikaan ikäihmisten määrä kasvaa, joka tarkoittaa uusia asiakkaita Raision-Rusko kotihoitoon. Vuonna 2020 on yli sata 75-vuotiasta ja vanhempaa ikäihmistä enemmän kuin vuonna 2019.

On epärealistista odottaa, etteikö palveluiden tarve kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa hoidossa kasvaisi. On kuitenkin taloudellista panostaa palveluihin niin, että kevyemmissä palveluissa on riittävästi resursseja, ettei jouduta tekemään ennenaikaisia sijoituksia raskaisiin palveluihin, jolla on myös kumuloituva vaikutus seuraaviin vuosiin. Nyt olemme selkeästi päässeet siihen, että ympärivuorokautisessa hoidossa asutaan huomattavasti lyhyemmän aikaa – yksi vuosi 36.000 € verrattuna kolme vuotta 108.000 €. Lisäksi olemme saaneet vuosien 2013-2019 välillä ympärivuorokautisen hoidon peittävyuden laskemaan yli 10:stä noin 8:aan ja samaan aikaan yli 75-vuotiaiden määrä on jo huomattavasti kasvanut.

Hoidolle ja hoivalle jäi ympärivuorokautisen hoidon ostopalveluihin budjetissa varaa sijoittaa noin kuusi ikäihmistä enemmän kuin vuonna 2019. Ikäihmisten määrän lisääntymiseen (+ 100 ikäihmistä) liittyen budjetti ei tule siltä osin toteutumaan.

Lisäksi on huomioitavaa, että hoidon ja hoivan budjetissa ei voitu tiukan raamin vuoksi budjetoida realistisesti esimerkiksi kaikkia palkkoja (erityisesti erilliskorvaukset), ICT-kustannuksia, pesulapalvelujen kustannuksia, matkustus- ja kuljetuspalveluita, lääkekustannuksia sekä röntgen- ja laboratoriokustannuksia. Hoidon ja hoivan budjetissa on myös Palvelutalosaatiön vuokrat ulkoisina kustannuksina, jotka on alimitoitettu budjetissa.

Kuntoutuspalvelut

Kuntoutuspalvelujen kokonaisbudjetti pienenee. Apuvälinepalveluissa Raisio siirtyy Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueelliseen apuvälinekeskukseen (AVK), jossa Rusko jo toimii. Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineitä ei enää osteta vaan ne tulevat apuvälinekeskuksesta. Apuvälineiden hankinnasta säästyy noin 160.000 euroa, josta noin 131.000 siirtyy erikoissairaanhoidon kustannuksiin. Edelleen hankimme hoidollisia ortooseja (erityistukia), jotka tutkitusti ovat vaikuttavia ja vähentävät terapian tarvetta. Siirtyminen AVK:n edellyttää Effector-potilastietojärjestelmän käytön laajentamista lisäten ICT-kuluja. Näitä kuluja lisää myös ilmoittautumisautomaatin hankinta Kuntoutuspalveluihin (yhteinen Suun terveydenhuollon kanssa).

Myyntituotot kasvavat. Palveluita ostetaan silloin, kun oma osaaminen ei riitä tai sitä ei ole kannattavaa hankkia terveyskeskukseen pienen kysynnän vuoksi. Ostopalvelut perustuvat lakiin ja hoitotakuun noudattamiseen. Noudatamme sairaanhoitopiirin toimintakäytäntöjä fysio-, toiminta- ja puheterapiassa, jotka ohjaavat priorisointia ja kiireellisyysluokitusta. Ruskolle on lisätty resursointia, koska asiakasmäärät ja tehtävät Ruskolla ovat lisääntyneet. Valtion veteraanirahojen organisointi kunnassa on siirtynyt Hoidon ja hoivan puolelle, koska palvelut heille tulevat pääosin sieltä. Raision oma veteraaniraha on edelleen Kuntoutuspalveluissa, jota käytetään valtion tuen ulkopuolelle jäävien tukemiseen ja sotainvalidien hyväksi.

Perhepalvelut

Neljä vuotta sitten voimaan tullut Sosiaalihuoltolaki on lisännyt kunnan tehtäviä ja tuonut aivan uusia asiakasryhmiä palvelujen piiriin. Sosiaalihuoltolakiin kirjattiin kuntien velvollisuudeksi tarjota matalan kynnyksen perhepalveluja, kuten perhetyötä, kotipalvelua, tukihenkilö tai – perhetoimintaa sekä huolto- ja tapaamisoikeuteen liittyviä valvottuja tapaamisia ja valvottuja vaihtoja. Nämä tehdään joko omana työnä, tarjotaan palvelusetelillä tai muuten ostopalveluna. Asiakkaiden määrän ja heidän tarvitsemiensa palvelujen määrän kasvua on erittäin vaikea ennustaa.

Perhepalvelujen palvelualueen painopistettä on aktiivisesti siirretty sosiaalihuoltolain edellyttämällä tavalla ehkäisevään toimintaan. Tulokset eivät kuitenkaan vielä näy kustannusten vähenemisenä. Perhepalvelujen ennaltaehkäisevä työ tulee myös monelta osin liian myöhään, minkä vuoksi kunnan peruspalvelujen (varhaiskasvatus, perusopetus, neuvolatoiminta) tulisi pystyä vastaamaan varhaiseen puuttumiseen aiempaa paremmin. Tervetullut avaus tähän suuntaan on vastaanottopalveluiden esitys palkata perhetyöntekijä neuvolaan ja sivistyskeskuksen toimenpiteet oppilashuoltohenkilöstön määrän lisäämiseksi.

Tarve korjaavimpien ja raskaampien palvelujen kuten lastensuojelun sijaishuollon palveluihin on edelleen suuri. Perhepalveluissa on toisaalta pystytty lisäämään omaa tulojen keruuta tehostamalla sijoitettujen lasten etuuksien perimistä. Kodin ulkopuolisissa sijoituksissa perhehoidon osuus on parina viime vuonna ollut laitoshoidon osuutta suurempi.

Vuoden 2020 painopiste perhepalveluissa on pyrkiä erityisesti hillitsemään sijaishuoltokustannusten kasvua ja pysäyttämään se vähintään vuoden 2017 tasolle. Samoin ostettujen palvelujen määrää pyritään supistamaan voimakkaasti. Näiden tavoitteiden saavuttamisen edellytyksenä on, että perhepalvelujen palvelualueella tehtäisiin omana työnä se, mitä nyt ostetaan. Alkuperäisessä talousarvioehdotuksessa esitettiin palkattavaksi kaksi määräaikaista perhevalmentajaa, mutta nämä vakanssit otettiin pois keskuksen omassa talousarviokäsittelyssä. Kustannusten hillitseminen ostopalvelujen osalta ei siten tule suunnitellussa määrin onnistumaan.

Vuodelle 2020 on suunnitteilla kaksi palvelujen uudelleen järjestelyä ja osittain uuden toiminnan aloittamista seutukunnallisesti. Maakunnalliseen perheoikeudelliseen yksikköön on suunnitteilla keskittää perheoikeudelliset palvelut, kuten lastenvalvojan tehtävät ja käräjäoikeuden pyytämät olosuhdeselvitykset. Näin turvataan perheoikeudellisten asiantuntijapalvelujen saatavuus ja kuntalaisten tasaveroinen palvelu. Turun Ankkuritoimintaan osallistuminen tuo raisiolaisille ja ruskolaisille käytettäväksi moniammatillisen työryhmän palvelut poliisiasemalla. Nämä palvelut eivät ole olleet raisiolaisten tai ruskolaisten käytössä eikä niitä ole järjestetty millään muullakaan tavalla. Kummassakin uudessa toiminnassa Raisio ja Rusko vastaavat osaltaan kustannuksista väkiluvun mukaisesti.

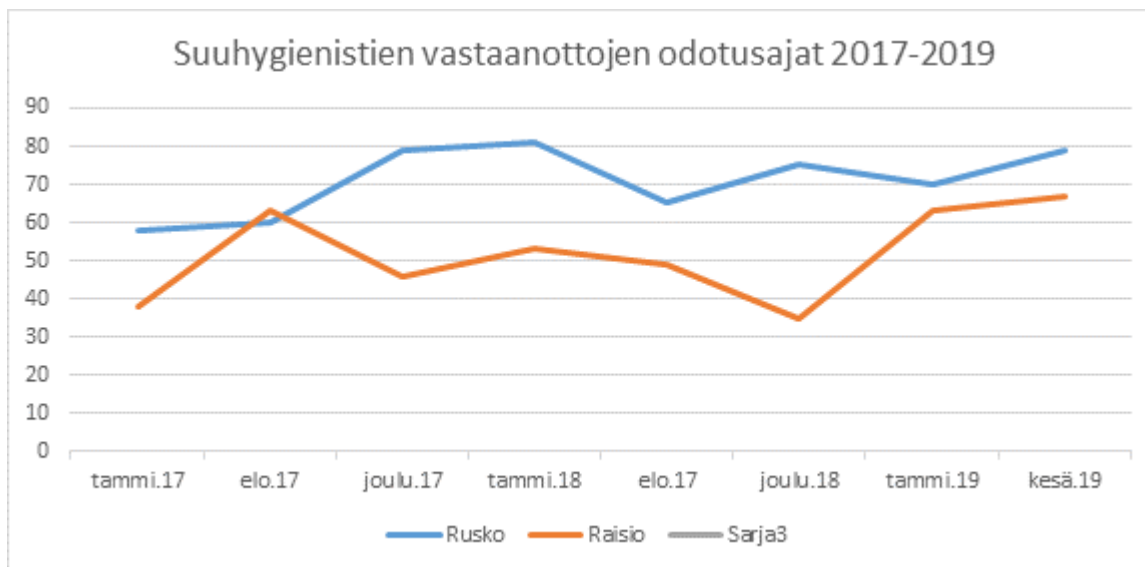
Suun terveydenhuolto

Suun terveydenhuolto tuottaa palveluja Raision ja Ruskon asukkaille, alueen koulujen oppilaille ja hoitopaikan valinneille muiden kuntien asukkaille. Ruskon alueella aikuisten hoidon peittävyys on noin 38 % ja lasten noin 74 %. Raision alueella aikuisten hoidon peittävyys on noin 33 % ja lasten noin 75 %

Raision alueella kustannuksissa on huomioitu uuden suuhygienistin vakanssin palkkakustannukset ja maksutulot. Nettokustannus on noin 9.000 €. Lisäksi on huomioitu terveystarkastusten esittämä pitkäaikaistyöttömien maksuton suun tutkimus. Suun terveydenhuollossa kustannukset arvioidaan noin 4.000 €:n suuruisiksi.

Lisäpalvelulla turvataan etenkin lasten ja nuorten lakisääteiset terveystarkastukset sekä vanhuspalvelulain mukainen suun terveydenhuolto. Koko Varsinais-Suomen alueella on tavoitteena ottaa käyttöön yhtenäinen toimintamalli tarkastuksissa, tutkimuksissa ja yksilöllisen hoitovälin määrittelyssä. Tätä ei pystytä nykyisillä resursseilla toteuttamaan. Järjestely vapauttaa hammaslääkärin työaikaa mm. aikuispotilaiden hoitoon.

Odotusajat suuhygienistille ovat pidentyneet entisestään vuodesta 2018. Odotusaika on vaihdellut vuoden 2019 aikana Raision alueella suuhygienistille 70-98 vuorokauteen ja hammaslääkärille 47-69 vrk:n välillä. Ruskon alueella odotusajat ovat vastaavasti olleet suuhygienistille 63-84 vrk:n ja hammaslääkärille 47-75 vrk:n välillä. Vaikka odotusajat ovatkin vielä lain mukaisia, lasten ja nuorten kohdalla tarkastukset ja hoito ovat vaarassa lykkääntyä hoidon kannalta kohtuuttomasti. Lasten ja nuorten lähettäminen ostopalveluun on haasteellista. Hoitovastuu hajaantuu ja kulkeminen palveluun on hankalaa. Kuljetuksista saattaa tulla myös kustannuksia.

Sekä hammaslääkärin että suuhygienistin palveluja on ostettu vuoden 2019 aikana, jotta odotusajat eivät veny kohtuuttomasti. Kuntamaiseman taulukon ulkopuolisia ostopalvelukäyntejä on vuonna 2018 118, joista suuhygienistin ostopalveluja 8 ja vuonna 2019 420, josta suuhygienistin ostopalveluja 158. Ostopalveluun kului vuonna 2016 10.153 €, vuonna 2017 85.841 €, vuonna 2018 101.662 € ja vuoden 2019 alkupuoliskolla on kulunut 66.222 € Raision alueella. Ruskon alueella on kulunut 2.809 € vuoden 2019 aikana.

LTK: suuhygienistin vakanssi poistettiin alustavasta talousarvioehdotuksesta 25.9.2019

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluilla on vuonna 2020 kolme toimipaikkaa käytössä; toimisto Martinkadulla ja pajatilat Alhaisissa ja Mahittulassa. Vuositasolla omissa palveluissa pystytään palvelemaan noin puolet kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärästä eli 150 henkilöä. Loput 150 asiakasta jakautuvat eri ostopalvelupaikkoihin. Merkittävää on sekä OTE-säätiön että Valo-Valmennusyhdistyksen uudet toimipisteet Raisiossa. Lähipalvelun periaate toteutuu hyvin. Myös SPR-Kontti ja Sininauha ovat siirtymässä uusiin tiloihin lähemmäksi Raisiosta.

Kaupungin palkkatukimäärärahat olivat 785.000 euroa vuonna 2019. Tällä on ollut runsaasti positiivisia vaikutuksia eri hallintokunnissa tilanteessa jossa uusia vakansseja on haasteellista saada. Samalla työntekijöiden ammattitaito päivittyy, ja se tuo tuoretta työkokemusta jatkotyöllistymistä ajatellen. Tavoite on pitää tämä summa samana vuonna 2020. Näin se olisi samassa linjassa hallituksen toimenpiteiden kanssa sillä valtion vastinparirahoja palkkatukeen tullaan korottamaan vuonna 2020.

Yritysyhteistyötä tullaan kehittämään elinvoimapalveluiden kanssa. Erityisesti tämä korostuu piilotyöpaikkojen nopeammassa täyttämässä. Elinvoimapalveluiden ja työllisyyspalveluiden yhteiseksi välineeksi on nostettu asiakashallintajärjestelmä, joka kohdistaa työnhakijan ja työpaikan toisiinsa.

TE-toimiston kanssa tehtävää yhteistyötä syvennetään ja Raisioon jalkautuvia TE-asiiantuntijoita tulee olemaan edelleen. Tämä tapahtuu nykyisen TYP-yhteistyöhön ja nuorisotakuun kautta tai mahdollisen uuden Kuntakokeilun myötä. Päätökset mahdollisesta liittymisestä uuteen kokeiluun tehdään loppuvuoden 2019 aikana. Mikäli kokeiluun lähdetään, aiheuttaa se paineen noin kolmen uuden työntekijän määräaikaiseen palkkaamiseen. TE-toimistosta tulee siirtymään uusia asiakkaita noin 500–1000, joiden työllisyyspalvelut kunta hoitaa.

Myös Valo-valmennus jatkuu Raision kaupungilla. Sen rooli on merkittävä erityisesti niiden asiakkaiden kohdalla, jotka tarvitsevat koulutusta ja tutkintoja työllistyäkseen. Tämä on joustava tapa kartuttaa ja näyttää osaamistaan. Tässä olemme ajanhermolla, sillä koulutusreformin eräänä painopisteenä on kohentaa työssäoppimista. Yritysyhteistyön kehittäminen hanketyönä on myös eräänä painopistealueena Valo-valmennuksen yhteydessä. Tässä asiassa on tehty alustavia neuvotteluja Rasekon kanssa syksyllä 2019. Hanke nopeuttaisi valmistuneiden nuorten ja alanvaihtajien siirtymistä yrityksiin töihin.

Työttömyysprosentti kävi 5,8 % keväällä 2019, se oli vuosikymmenen matalin luku. Tavoite on ankkuroida luku pysyvästi mahdollisimman alas.

Vammaisten palvelut

Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueen vammaispalvelun talousarvio vuodelle 2020 vastaa kokonaisbudjetiltaan pitkälle vuoden 2019 talousarviota. Vuoden 2020 talousarvioon on kuitenkin kokonaisuudessaan saatu pieniä säästöjä kohdentamalla rahoitusta tarkemmin niihin lakisääteisiin palvelualueisiin, joissa nousupaineet ovat suuremmat ja vastaavasti pienentämällä rahoitusta niiltä osin kun 1-6/2019 toteuma osoittaa kustannusten pienentymistä.

Raision osalta vuoden 2020 budjetti on 34.800 euroa ja Ruskon osalta 32.500 euroa pienempi kuin vuoden 2019 vastaava budjetti. Raision ja Ruskon yhteistoiminta-alueen vammaispalvelun vuoden 2020 talousarvio on yhteensä 67.300 euroa pienempi kuin vastaava talousarvio vuodelle 2019.

Raision kaupungin osalta vammaisten avustuksiin on kokonaisuudessaan budjetoitu 23.612 euroa enemmän kuin vuoden 2019 vastaavaan talousarvioon. Tämä tarkennus johtuu siitä, että varsinaisten vammaisten avustusten lisäksi kyseiseltä menokohdalta maksetaan perhehoitopalkkioita, perhehoidon kulukorvauksia sekä koneiden ja laitteiden vuokria.

Raision kaupungissa lakisääteisiä kulueriä syntyy vuoden 2019 lopulla ja vuonna 2020 sen kautta, että Raisioon on muuttanut uusia vaikeavammaisia asiakkaita, joilla on subjektiivinen oikeus vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin. Tästä syystä henkilökohtaiseen apuun on budjetoitu 50.000 euroa ja kuljetuspalveluihin 30.000 euroa lisärahoitusta.

Henkilökohtaisen avun osalta vuonna 2020 kuluja nostaa edelleen 1.3.2019 voimaanastunut avustajien lakisääteinen valtakunnallinen minimipalkka sekä yleensä vaikeavammaisten avuntarpeen lisääntyminen. Sekä henkilökohtaisen avun että kuljetuspalvelun kustannuksia nostaa yleinen kustannustason nousu.

Edellä mainittujen kuluerien nousun vastapainoksi vaikeavammaisten palveluasumiseen on vuodelle 2020 budjetoitu 100.000 euroa vähemmän kuin vuonna 2019. Vammaispalvelulain mukaisiin asunnonmuutostöihin, koneisiin ja laitteisiin ja vastaaviin kertaluonteisiin menoeriin on myös budjetoitu vähemmän. Lopputuloksena vuoden 2020 talousarvio alittaa vuoden 2019 talousarvion.

Ruskon budjettia rasittaa vielä vuonna 2020 suuri vammaispalvelulain mukainen asunnonmuutostyö, noin 35.000 euroa. Kyseisen asunnonmuutostyön kustannukset koskevat vaikeavammaista henkilöä ja niiden korvaaminen on lakisääteinen velvollisuus. Korvauksia ei ole vielä maksettu, koska työt ovat viivästyneet ja laskua ei ole saapunut. Muita osin Ruskon kunnan budjetti on maltillinen ja tasoltaan vuotta 2019 alhaisempi.

Vammaispalvelutoimisto koordinoi myös sosiaalihuoltolain mukaisia asunnonmuutostöitä. Näitä toteutetaan ensisijaisesti Raision kaupungin teknisen keskuksen omana työnä. Tällä säästetään runsaasti sekä terveydenhuollon, vanhuspalvelun että vammaispalvelun kustannuksia. Terveydenhuollon asiakkaat pääsevät nopeammin kotiutumaan sairaalasta, toimintarajoitteita omaavat ikäihmiset pärjäävät kotona-asuen ja vammaispalvelulain mukaiset suuret asunnonmuutostyöt ovat vähentyneet selvästi viiden vuoden aikavälillä. Vuoden 2020 talousarviossa on huomioitu aikaisemmasta poiketen teknisen keskuksen sisäisiä palkkakuluja, koska ne näkyvät toteumissa todellisina menoerinä. Kokonaiskustannukset ovat kuitenkin pienet ja näkyvät säästöinä edellä mainituin tavoin.

Kehitysvammahuolto

Kehitysvammahuollon budjetin lähtökohtana on nykyinen toiminta ja sen kehittäminen. Kehitysvammahuollon palvelut ovat omana toimintana siinä määrin, kun se tällä hetkellä on mahdollista ja tarpeen mukaista.

Kehitysvammahuollon tulosyksikön talousarviossa vuodelle 2020 on Raision osalta odotettavissa kasvua matkustus- ja kuljetuspalvelukustannuksissa taksimatkojen osalta.

Raision osalta budjetissa tulee kasvua asumispalveluostojen osalta, koska kahden kehitysvammaisen kohdalla on tullut odottamattomat palvelutarpeenmuutokset. Talousarvio raamin vuoksi, talousarviosta jäi budjetoimatta 150.000 €.

Ruskon osalta budjetissa tulee kasvua myös kahden kehitysvammaisen osalta liittyen palvelutarvemuutokseen – itsenäistyminen pois kotoa ja koulun päättymisen vuoksi päivätoiminnan alkamiseen.

Vastaanotto toiminta

Terveysaseman toiminnalla on merkittävä asema terveydenhuollossa. Noin puolet asukkaista käyttää vuosittain terveysaseman palveluita. Terveysaseman lakisääteisiä toimintoja ovat lääkärin ja hoitajan vastaanottojen lisäksi mm. rokotustoiminta, erilaiset terveystarkastukset ja erityisvastaanotot, kuten diabetes, astma, psykiatrisen sairaanhoitajan ja fysioterapeutin vastaanotot.

Raision terveysterveyspalvelut kehittää laadunhallintaansa Labquality Oy:n SHQS-laatu järjestelmän avulla. Raision terveysaseman osalta pyritään auditoinnin toteuttamiseen vuonna 2020.

Ruskon alueella vastaanottopalveluita käyttää vuosittain 60 % väestöstä. Terveysaseman toimintoja kehitetään yhteistyötä lisäämällä ja yhtenäistämällä käytäntöjä terveysasemien kesken.

Hoitotarvikejakelussa kustannukset ovat nousseet merkittävästi, erityisesti diabeteksen seurantaan käytettävät verensokerisensorit ovat lisänneet kustannuksia. Niiden käyttö perustuu sairaanhoitopiirin linjaukseen. Tehokkaamman verensokeriseurannan avulla ehkäistään pitkäaikaisia liitännäissairauksia. Kustannusten hillitsemiseksi otetaan käyttöön myös muita tukevia toimia, näistä yhtenä tehokkaimpana monialaisen elintapaohjauksen integrointi osaksi sairauden ennaltaehkäisyä ja hoitoa. Sosiaali- ja terveyskeskuksen budjettivalmistelussa hoitotarvikejakelun budjettia leikattiin ja Raision ilmaisjakelun budjetti on tässä esityksessä yli 100.000 € alle tämän vuoden toteutumisen suunnitteen ja jo lähtökohdiltaan epärealistinen. Budjettilukuun pääseminen edellyttää merkittävää leikkausta hoitotarvikkeiden jakelulinjauksiin.

Terveysneuvontaan esitetään 50 % terveydenhoitajaa neuvolan perhetyöhön. Matalan kynnyksen toimintaa lisäämällä voidaan vaikuttaa varhaisessa vaiheessa hyvin kustannustehokkaasti ja ennalta ehkäisevästi perheiden hyvinvointiin. Näin lasten ja perheiden huonovointisuuteen päästään vaikuttamaan yhä varhemman puuttumisen kautta. Tämän avulla päästään vaikuttamaan ja osin myös välttämään raskaampia toimenpiteitä kuten huostaanottoja. Neuvolan perhetyö tarjoaa varhaista apua lasta odottaville ja alle kouluikäisten lasten perheille. Toteutus tehdään yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja sosiaalitoimen kanssa niin, että päällekkäisyyksiä sosiaalitoimen perhetyön kanssa ei synny ja toisaalta, että toiminnot tukevat toisiaan. Korjaavat lastensuojelun toimet ovat kalliita ja niiden rinnalla on välttämätöntä toteuttaa myös muita toimia. Varhainen tuki on huomattavasti edullisempaa. Riittävällä ja monialaisella varhaisen tuen toiminnalla voidaan jopa välttää raskaampia ja kaikkia osapuolia kuormittavia toimenpiteitä.

Sähköisiä palveluja kehitetään laajalti. Terveysasemalla ja terveysneuvonnassa on otettu käyttöön hoitajien sähköinen ajanvaraus mm. terveystarkastuksissa ja neuvonnassa. Opiskelija-terveydenhuollossa on käytössä sähköinen terveystarkastus. Neuvolatyössä on käytössä neuvolachat. Kehittämistä jatketaan mm. sairaanhoitopiirin kanssa sähköistä hoidon tarpeen arviointia kehittämällä.